



มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม



สถานการณ์ ผู้สูงอายุไทย

พ.ศ. ๒๕๖๑

SITUATION OF
THE THAI ELDERLY 2018

สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561 = ๙
WT16 JT3 #179 2562 ๑:1



Barcode *10049600*

ทองสมมติวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร



สารบัญ

คำนิยามของ “ผู้สูงอายุ”	10
คำนิยามของ “สังคมสูงอายุ และ สังคมสูงวัย”	11
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในรายงานสถานการณ์ ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561	12

ส่วนที่ 1

สถานการณ์ทั่วไป	13
1.1 การสูงวัยของประชากรโลก	15
1.1.1 ประชากรโลกในปี 2018	16
1.1.2 ตัวอย่างผลกระทบจากการจาก การสูงวัยของประชากร	19
1.1.3 วันผู้สูงอายุสากล	23
1.2 การสูงวัยของประชากรอาเซียน	25
1.2.1 ประชากรอาเซียนในปี 2018	26
1.2.2 จำนวนวันและร้อยละของประชากรสูงอายุ ในประเทศอาเซียน ปี 2018	30
1.3 การสูงวัยของประชากรไทย	31
1.3.1 ประชากรไทยในปี 2561	32
1.3.2 การเกิดที่น้อยลง และอายุที่ยืนยาวขึ้น ทำให้ประชากรสูงวัยอย่างรวดเร็วมาก	34
1.3.3 แนวโน้มการสูงวัยของประชากรไทย	38
1.3.4 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างอายุของประชากรไทย	39

ส่วนที่ 2

การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของ ประเทศไทย พ.ศ. 2525-2561	41
2.1 ผู้สูงอายุกับการพัฒนา	43
2.2 การสูงวัยอย่างมีสุขภาพและอยู่ดีมีสุข	51
2.3 การสร้างความมั่นใจในเรื่องสภาพแวดล้อม ที่เกื้อหนุนและเหมาะสม	56
2.4. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	59

ส่วนที่ 3

การทำงานของผู้สูงอายุ	61
3.1 ความหมายของ “ผู้สูงอายุที่มีงานทำ”	62
3.2 ตัวชี้วัดการทำงานผู้สูงอายุ	65
3.3 รูปแบบการส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ	70
3.4 มาตรการต่างๆ ของภาครัฐเพื่อผู้สูงอายุ ในปี 2561	71
3.5 ภาครัฐ และเอกชน ร่วมมือกันส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ	73
3.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	74

ส่วนที่ 4	
สถานการณ์เด่นในรอบปี 2561	77
4.1 ผู้สูงอายุแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2561	78
4.2 ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2561	84
4.3 “สังคมสูงอายุ” ได้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ	87
4.4 รัฐบาลจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นเงินมากกว่า 66,000 ล้านบาทในปี 2561	90
4.5 ธุรกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	92
4.6 การแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุในปี 2561	94
4.7 กลุ่มอาสาสมัครธรรม มีอายุครบ 10 ปี	96
4.8 ชิวเจตนา หรือ พินัยกรรมชีวิต (Living will)	97
4.9 นวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุไทย	98
4.10 การตื่นตัวของสื่อในเรื่องสังคมสูงอายุ	101
4.11 ผู้สูงอายุกับสื่อสังคมออนไลน์	102

ส่วนที่ 5	
งานวิจัยเพื่อสังคมสูงอายุ	105
5.1 กลไกการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ ที่เป็นแรงงานนอกระบบ	106

5.2 นโยบายการจ้างงานบุคลากรผู้สูงอายุ ในธุรกิจโรงแรมเครือข่ายไทย	108
5.3 การส่งเสริมการมีรายได้และการมีงานทำ ของผู้สูงอายุ ตามนโยบายภาครัฐ เพื่อสังคม (E6)	110
5.4 การถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มี การจ้างแรงงานสูงวัย	112
5.5 การศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของ การจ้างงานต่อเนื่อง ในสถานประกอบการ และทัศนคติของนายจ้างในภาคเอกชน	114
5.6 การขยายอายุการทำงานในภาคเอกชน ที่เป็นแรงงานในระบบในภาคอุตสาหกรรมขายส่ง ขายปลีกฯ ภาคอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร	116

ส่วนที่ 6	
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุในด้านต่างๆ	119
บรรณานุกรม	124
รายชื่อคณะทำงานฯ	126